

SPAAR *het* GEIN

N E U W S B R I E F V A N D E V E R E N I G I N G S P A A R H E T G E I N

De A6 terug op de agenda!

Het zijn stille winterdagen in het Gein. De boeren doen hun dingen. De Velterslaan ligt er mooi geknot bij en de illegale, foeilelijke romneyloods richting Abcoude is eindelijk afgebroken. Het lijkt ook voor 'Spaar het Gein' een rustige tijd, maar de schijn bedriegt. Daarover gaat deze bijdrage.

Over niet al te lange tijd begint NS met de voorbereidingen van de spoorverbreding in het kader van de aanleg van de Hoge Snelheidslijn-Oost. De gemeente Abcoude, de vereniging Spoorbuurt en onze vereniging hebben het vorig jaar een mooie overwinning behaald toen het kabinet besloot dat de spoorkruising met het Gein verdiept moet worden uitgevoerd. Maar onze juichstemming is aanzienlijk getemperd nu blijkt dat de werkzaamheden die met de spoorverbreding en de verdiepte aanleg gepaard gaan toch nog ingrijpende gevolgen zullen hebben voor het aanzien van het Gein en de aangrenzende polders ten oosten van het spoor. Niet alleen flink wat burgerbebouwing op het einde van het Gein, maar ook de boerderij van Van Diest gaat verdwijnen. Het gaat niet alleen om ruimte voor de sporen, maar ook om werkruimte die de NS nodig zegt te hebben. Afgezien van deze ingrepen zal straks natuurlijk ook sprake zijn van een langdurige, grote overlast. Spaar het Gein neemt zich voor de ont-

wikkelingen kritisch te begeleiden en de schade en de overlast voor bewoners en passanten zoveel mogelijk te beperken.

En dan is er nog iets: de A6 is terug op de agenda van het ruimtelijk beleid en als de voortekenen niet bedriegen, wordt het deze keer spannender dan ooit. Het is ditmaal de provincie Noord-Holland die het initiatief neemt. Ze zijn op het provinciehuis in Haarlem begonnen met het opstellen van een nieuw streekplan Noord-Holland Zuid, dat het hele zuidelijke deel van de provincie gaat omvatten, inclusief Amstelland, de Vechtstreek en het Gooi. Dat plan moet in oktober 2002 klaar zijn. Het bizarre is dat nog maar pas, in 1998, een nieuw streekplan voor het Gooi en de Vechtstreek in werking is getreden, dat een looptijd van zeker 10 jaar was toebedacht. Dat is een goed plan, in die zin dat er een breed draagvlak voor is gevonden. Ook de natuur- en landschapsbeschermers kunnen er goed mee uit de voeten. Er is ruime aan-

In deze nieuwsbrief

pagina 1 en 2

- De A6 terug op de agenda!

pagina 3

- Afscheid Ton Stork

pagina 4

- Het spoor en de doorvaart in het Gein

pagina 5

- Bomen langs het Gein II

pagina 7

- EKO boeren langs het Gein

pagina 9

- Even voorstellen...
Tom Snoek

pagina 10

- Knotten aan de Velterslaan

Met de bon op de achterkant kunnen nieuwe leden zich aanmelden

Extra nummers van deze nieuwsbrief zijn verkrijgbaar bij: Anneke de Groot
tel. 0294 - 284807

dacht voor de groene belangen en het tracé van de A6 komt er niet in voor. Maar dat plan wordt nu dus alweer als achterhaald beschouwd. In verband met de allernieuwste rijksplannen rond de uitbrei-

ding van Schiphol en de ontwikkeling van de Amsterdamse Zuidas is er ineens behoefte aan een veel grootschaliger visie op de ruimtelijke ontwikkelingen rond de hoofdstad. Er moet daarom een nieuw plan komen voor het hele zuidelijke deel van de provincie. Het moet richtinggevend zijn voor de ontwikkelingen in de komende 30 jaar en dat is toevallig ook de planperiode van de 5e Nota Ruimtelijke Ordening die minister Pronk de komende zomer zal presenteren.

In het beoogde streekplan Noord-Holland Zuid zal het hoofdaccent liggen op de ontwikkeling van een nieuwe ruimtelijk-economische orde, waarvan de mainport Schiphol en de kantorencentra van de Zuidas en Amsterdam-Zuidoost de zwaartepunten moeten gaan vormen. In feite wordt gestreefd naar een soort metropolitane banaanstructuur tussen Schiphol en Abcoude. Voor de bereikbaarheid van deze indrukwekkende Europese toplocatie is, zo vindt men, een optimale infrastructuur nodig.

Daar horen de HSL-lijnen Zuid en Oost bij, de bestaande autowegen, maar ook – en nu komt het – een nieuwe verbinding tussen de A6 en de A9, dat wil zeggen een weg vanaf het (straks reusachtige) knooppunt Holendrecht over het Gein en het Amsterdam-Rijnkanaal richting de brug bij Muiderberg. Het is niet alleen Amsterdam dat daarop aandringt, er zijn ook machtige lobby's werkzaam vanuit Flevoland en Noord-Nederland, die vinden dat het bedrijfsleven in hun regio's een snelle verbinding moet krijgen met Schiphol en de Zuidas. En zo staat de A6 dus weer op de kaart. Hij is al vaker ingetekend en ook, na heftige acties en taaie politieke strijd, telkens weer van de plankarten verdwenen. Zolangzamerhand zijn

sommigen zelfs gaan geloven, dat hij er nooit zou komen, maar dat is wat al te optimistisch gedacht, sterker nog, de dreiging dat de A6 binnen afzienbare tijd het Gein gaat kruisen is thans sterker dan ooit. Dat hangt onmiddellijk samen met de economische ontwikkelingen in de Amsterdamse regio, die hier zojuist geschetst zijn.

Een paar bestuursleden van onze vereniging waren de afgelopen week op een voorlichtingsvergadering in de Hortus in Amsterdam. Daar maakte de hoofdplannenmaker van de provincie Noord-Holland duidelijk, dat ook in het nieuwe streekplan rekening zal worden gehouden met de belangen van natuur en landschap, maar dat tegelijkertijd die belangen geen echte belemmering mogen vormen voor de noodzakelijk geachte economische en infrastructurele ontwikkelingen. Wel kunnen ze zoveel mogelijk worden ingepast in de nieuwe ruimtelijke structuur. Wie dit soort dingen rustig op zich laat inwerken kan zich al gauw een voorstelling maken van wat het Geinlandschap straks te wachten staat.

Nu kunnen we twee dingen doen: ons laten intimideren en geloven dat we het Gein nu

echt wel kunnen afschrijven of ons voornemen de verdediging van het Gein opnieuw te organiseren. We hebben tenslotte sinds de jaren '60 enige ervaring opgebouwd en we hebben krachtige argumenten. Nog niet zo lang geleden werd op rijksniveau de A6 weer eens een keer in de ijskast gestopt vanuit de overtuiging dat een kruising van de A6 met het Gein tot grote maatschappelijke weerstand zou leiden. Die plannenmakers in Noord-Holland en Flevoland moeten er maar van uitgaan dat in deze situatie geen verandering is gekomen. Een en ander betekent wel dat vanaf vandaag voor ons een nieuwe fase 'red alert' is ingetreden.

We zullen overal, onder de bevolking, bij de politiek en in de pers onze bondgenoten weer moeten mobiliseren. Een goed uitgangspunt voor de komende tijd is misschien de opmerking die Ton Stork tijdens de genoemde voorlichtingsavond maakte: 'de A6 komt er alleen als straks het plafond naar beneden valt'. Het plafond van de Hortus bleef rustig op z'n plaats.

Jan Slofstra
voorzitter 'Spaar het Gein'

Oproep aan de leden/lezers van Spaar het Gein

De bijdragen in de Nieuwsbrief zijn vrijwel alle van de hand van de bestuursleden. Dat is niet goed. Wij roepen u daarom op om ook eens wat te schrijven. Een impressie, een gedicht, een herinnering...

Redactieadres:

Dokter Koomansstraat 21, 1391 XA Abcoude; 0294-283250.

Afscheid Ton Stork

Op 12 november 1999 nam Ir. A. Stork afscheid als voorzitter van de Commissie voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied, zoals de stichting officieel heet. Voor de gehele Vechtstreek is deze commissie in de afgelopen decennia onmisbaar gebleken. En voorzitter Ton Stork stond altijd op de voorste barricaden. Ook het Gein heeft daarvan kunnen profiteren.

De nieuwe voorzitter Luuc Mur roemde in het jaarverslag over 1997-98 van de Vechtplassencommissie Storks scherp oog voor detail zonder het overzicht te verliezen, maar vooral ook zijn gave om bedreigingen al in een vroeg stadium te onderkennen en zijn strategie weloverwogen uit te zetten. Tweeëndertig jaar was hij voorzitter, een "groene ridder", zoals hij in een andere bijdrage genoemd wordt, en vooral een geducht en onvermoeibaar tegenstander als er iets mis dreigde te gaan in zijn geliefde Vechtstreek. Stork is nog niet uitgestreden, zoals uit onderstaande bijdrage van zijn hand blijkt. En we zullen hem nog nodig hebben. Het Gein heeft een dierbaar plekje in zijn hart en heeft veel te danken aan zijn tomeloze inzet. In zijn afscheidswoord memoreerde Stork zijn mooiste herinnering uit de afgelopen 32 jaar: dat was het schrappen van de A6 over het Gein! Spaar het Gein is hem voor al zijn inzet gedurende die vele jaren dan ook bijzonder veel dank verschuldigd. Terecht kreeg hij bij zijn afscheid een prachtig cadeau: een penning, een waterlelie verbeeldend, de Storkpenning, die om de twee jaar zal worden uitgereikt aan degene die zich voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt. Maar nu laten we de scheidende voorzitter zelf aan het woord:

"Nu evenwel laten we Abcoude achter ons en stappen den grintweg op langs het veelgeprezen Gein, een smal watertje, maar zoo

mooi begroeid en zoo dikwijls en zoo goed geschilderd, dat bij het woord alleen iedereen al denkt aan Holland op zijn mooist", aldus Jac. P. Thijsse in het album De Vecht uit 1915.

Geen woord overdreven. Het Gein behoort tot een van de mooiste gebieden van onze streek en de verbondenheid van de bewoners met dit landschap heeft zich veelvuldig bewezen. Het was niet altijd eenvoudig om het gebied zijn karakter te doen behouden en dat zal het in de toekomst ook zeker niet zijn.

Ik weet nog heel goed hoe het begon. In een twistgesprek op de televisie tussen minister Toxopeus (minister van Binnenlandse Zaken) en wethouder De Cloe (wethouder van ruimtelijk ordening van Amsterdam). Zij stonden lijnrecht tegenover elkaar. De inzet was de Bijlmer. De burgemeester van Amsterdam, Van Hall, claimde de Bijlmermeer voor de uitbreiding van Amsterdam, en minister Toxopeus bestreed de noodzaak daarvan: er waren volgens hem betere alternatieven voorhanden.

Het werd na een lang gevecht bebouwing van de Bijlmermeer, die deel ging uitmaken van de gemeente Amsterdam. In een lange reeks van jaren werd de polder versteend.

Op een zeker ogenblik werd de afronding van het plan aan de orde gesteld. Logisch, maar niet prettig, zeker niet het plan dat B&W aan de gemeenteraad van

Ton Stork

Amsterdam voorlegden. Het bestemmingsplan Gaasperdam naderde het Geingebied op een onvriendelijke manier. Dat leidde tot hevig verzet van de streek en een breed front van cultuur- en landschapsbeschermers.

Vanuit de Vechtplassencommissie hadden wij in 1969 al bij het gemeentebestuur van Amsterdam gepleit om de landschapsstructuur zo ongeschonden mogelijk te laten. Onze uitgangspunten liepen echter zeer uit elkaar.

Dat betekende de barricade.

De media maakten zich meester van de zaak en vonden een willige markt. Het was echter onontkoombaar dat het laatste woord aan de gemeenteraad was.

Met behulp van velen werd er een intensieve lobby gevoerd. Ik ging in Driemond in debat met wethouder De Cloe. Hij vond het plan mooi, ik niet. Je reinste patstelling. De avond was gelukkig niet helemaal verloren want de A6 kwam uit de hoge hoed.

De Cloe attendeerde ons op het gevaar hiervan. Letterlijk

zei hij: "Als natuurbeschermers kun je beter daartegen te hoop lopen." Vele jaren later beïjverde dezelfde man, maar nu als burgemeester van Almere, zich uit alle macht om de A6 uitgevoerd te krijgen...

Gaasperdam is uitgevoerd met enige aanpassingen. De discussie over de A6 gaat echter onverminderd voort. In onze acties boekten we een belangrijk succes. De A6 verdween uit de Structuurnota Verkeer en Vervoer II. Dat was destijds een geweldige winst die overbleef uit de discussie over de Almere-spoorlijn.

We naderen nu echter een cruciaal punt.

De druk om de A6 alsnog uit te voeren is groter dan ooit tevoren. Wij zullen weer de barricade op moeten. Deze zal mogelijk hoger zijn dan in het verleden het geval was.

Als zoethoudertje spreekt men nu van ondertunneling. Iedereen weet dat dit een kostbare zaak is. Als je in zou stemmen met dat plan loop je het risico dat in de toekomst zou kunnen blijken dat het voornemen de weg onder het Gein door te laten lopen, veel te duur is. Maar dan staat die weg wel op de kaart. Dat risico dienen we uit te sluiten. In de CRAAG-studie worden alternatieven gezocht om het onheil te keren.

Zeer belangrijke ontwikkelingen zijn op komst. Zeer veel inzet is nodig om het Gein te redden, maar wie zou daartoe niet bereid zijn?

Ton Stork, Weesp

U kunt overigens donateur worden van De Vechtplassencommissie. Inlichtingen bij Mw. dr. mr. M.A. Duker-Greup, Beethovenstraat 249, 1077 JE Amsterdam. Tel./fax.: 020-6761683. Om het jaar wordt er een dag met een excursie of lezingen georganiseerd.

Het spoor en de doorvaart in het Gein

Station

In de vorige Nieuwsbrief (nr.11, oktober 1999) deden we verslag van de discussies over het nieuwe treinstation in Abcoude. Het nieuwe station komt te liggen ter hoogte van de wijk Fluitekruid. Bij de inrichting van het station moet een keuze worden gemaakt over de weg waarlangs de treinreizigers straks het nieuwe perron kunnen bereiken. Er zijn twee mogelijkheden: een ontsluiting via een tunnel of via een traverse, hoog in de lucht. De voorkeur van Spaar het Gein is duidelijk: ontsluiting onderlangs, via een goed verlichte, ruime en veilige tunnel. Want een hoge traverse zou alsnog het landschapsbeeld van het Gein gebied flink aantasten. Gelukkig waren veel betrokkenen het met ons eens. Inmiddels is deze kwestie beslist. De gemeenteraad van Abcoude heeft besloten dat de ontsluiting van het perron onderlangs via een tunnel zal plaatsvinden. Vanuit het Gein gezien zal het beeld van Abcoude niet worden verstoord.

Doorvaart

Ondertussen gaat de uitwerking van de plannen voor de verdiepte aanleg van het spoor onder het Gein door. Een van de onderwerpen die daarbij voor het Gein van groot belang zijn, is de doorvaart in het Gein.

Door de verdiepte aanleg komt er een dam in het Gein te liggen. Doorgaand vaarverkeer zal straks niet meer mogelijk zijn, behalve als er op de een of andere manier een kunstgreep wordt uitgehaald.

Een wild idee is bijvoorbeeld dat het Gein wordt omgeleid. Anders gezegd: dat een kanaal wordt gegraven langs de spoorlijn, aan de oostkant, richting Amsterdam-Zuidoost. Daar zou het kanaal dan door een viaduct onder het spoor door moeten lopen naar de westzijde van de spoorlijn en vandaar ten slotte naar het Abcoudermeer. Op een enkele watersporter na is iedereen het erover eens dat dit een absurde, volstrekt over-

bodige en vreselijk dure maatregel ten behoeve van een kleine groep mensen zou zijn. Dit is dan ook niet realistisch.

Maar wat moet er dan wel gebeuren? Toen ruim een jaar geleden werd besloten tot verdiepte aanleg van het spoor onder het Gein, was duidelijk dat de doorvaart belemmerd zou worden. Tot in het kabinet is die keuze willens en wetens

Een overtoom van lang geleden. Naar een prent van Jan Luyken (1649-1712)

gemaakt. Daarbij is afgesproken dat - ik citeer de officiële tekst - "wel gezocht zal worden naar mogelijkheden om de passage van kleine vaartuigen van het ene naar het andere deel van het Gein mogelijk te maken, bijvoorbeeld door een zogeheten overtoomconstructie."

Kleine vaartuigen! Logisch als je bedenkt hoe smal het Nauwe Gein in het dorp is en hoe weinig ruimte voor boten binnen de bebouwde kom. Ook logisch als je bedenkt hoe gering de doorvaarthoogte van de Geinboogbrug bij Driemond en de Wilhelminabrug

is. En hoe kwetsbaar de oeverlanden.

Overtoom

Spaar het Gein is daarom voorstander van een kleine, bescheiden overtoom, waarmee kleine bootjes over de dam kunnen worden getakeld. Dus geen grote hijsinstallatie, maar een kleine takel of een ander eenvoudig mechaniek. Klein en fijn. Voor de ingenieurs is het misschien even wennen, maar in een land dat naam en faam heeft gemaakt met zijn waterbouwkundig vernuft moet dit een fluitje van een cent zijn. In een eerste verken-

ning heeft de firma Arcadis in opdracht van NS Railinfrabeheer al een aantal schetsen voor een dergelijke installatie gemaakt. Sommige schetsen leken nog te veel ontworpen vanuit het idee dat het Gein een belangrijke doorgaande vaarroute voor grote jachten zou zijn. Spaar het Gein blijft aandringen op een oplossing die past bij de schaal van het Gein. De schetsen zullen verder worden uitgewerkt en later dit jaar in discussie worden gebracht. We zijn benieuwd en houden u op de hoogte.

Tjebbe de Boer

Bomen langs het Gein II

De populier

Als bomen 'praten' wordt toegedicht, is er één die daarin uitblinkt: de populier! Deze boom kan 'praten' in vele toonaarden, van fluisteren als een magiër of ruisen als een waterval, knisperen als een vuurtje tot gieren als de branding van een ruwe zee... Als bij een danseres met ruisende rokken, ritselen de hartvormige bladeren bij het geringste zuchtje wind. Dit wordt veroorzaakt door de lange bladstelen. In het landschap vertoont de populier zich als een elegante boom met die slanke stam en hoge, doorlichtende kroon. Zeker in het vroege voorjaar, wanneer de jonge bladeren pas zijn uitgekomen, is een rij populieren met de glanzende, bewegende bladeren die nog een bronskleurig, roodachtig waas vertonen, een feestelijk gezicht en zeker waard in ere gehouden te worden!

De populier behoort tot de wilgenfamilie. Evenals wilgen groeien ze heel snel. Onder gunstige omstandigheden kunnen ze al op 15- tot 20-jarige leeftijd kaprijp zijn. Het zijn dus goede houtproducenten en populierenhout wordt verwerkt als fineer, tot lucifers, klompen, triplex en kisten. Maar als snelle groeiers zijn ze ook geschikt om een landschap snel 'aan te kleden'.

De zuilvormige Italiaanse populier werd vaak aangeplant als windscherm bij boerderijen, bijvoorbeeld ter beschutting van een boomgaard en,

vanwege zijn hoogte, als bliksemafleider. De Late Canadese populier is veel gebruikt als aanplant langs wegen, niet alleen vanwege de snelle groei, maar ook vanwege de goede stamvorm. Deze populier wordt ook vaak geknot.

In Nederland heeft men door opzettelijke kruisingen goede variëteiten gekweekt, waarbij gelet werd op regelmatige groei en resistentie tegen ziekten. Een van die cultivars, Robusta, is een vroeg en bruinrood uitlopende populier met een smalle, kegelvormige kroon.

Boombeschrijving

Bomen zijn werkelijk.
Hun bladeren praten werkelijk
met woorden veelzeggend en letterloos.

Hun toppen zingen.
Hun stammen zwijgen
hoorbaar.

Hun wortels houden
van de aarde.

Bij een boom
staande moet ik wel
ademen als een boom.

Naar een boom
ziende zie ik
hemel en aarde in elanders
armen.

Want een boom,
een boom is een bruiloft.

Hans Andreus (1926-1977)

Populieren in het Gein

Er zijn drie opvallende kenmerken die mij duidelijk maken dat ik met een populier te maken heb: de ruisende bladerkroon, de typische geur van de kleverige knoppen en, in het late voorjaar, de platge-

reden rode katjes op de weg en het donzige vruchtpluis in de berm. Maar denk niet dat de boom dan gedetermineerd is! Want er zijn vele soorten populieren. Ook met de verschillende boeken erbij kom je er niet direct achter welke populieren zoal langs het Gein te vinden zijn. (Graag ontvang ik van Geinkenners met een meer specifieke bomenkennis aanvullende informatie.)

Het ruisen viel mij het eerst op toen ik als kind door de boomgaard liep: zelfs als het bijna windstil was, leek het alsof ik de zee hoorde zingen! Mijn vader had daar na de oorlog een windscherm van populieren geplant ter bescherming van de nieuw aangeplante vruchtbomen. Helaas zijn deze bomen tijdens de hevige storm van eind januari 1990 gesneuveld. Vanwege de vorm neem ik aan dat het hier om de Late Canadese populier (*populus canadensis serotina*) ging; deze kan nogal breed uitgroeien.

Late Canadese populier

Als de andere bomen allang groen zijn, is deze boom nog kaal; het nieuwe blad verschijnt laat en is eerst bronskleurig en later goudgroen. De vorm van het blad is driehoekig, tot hartvormig en zaagtandig. Vóór de bladeren verschijnen, in april, bloeien de lange roze-bruine katjes aan de manlijke boom (de populier is twee-huizig!) en in april-mei vallen deze af. Het is waarschijnlijk dat ver-

schillende van de knotpopulieren in het Gein tot deze soort behoren.

Langer geleden dan ik me kan herinneren, bevond zich aan de westkant van de boerderij (Gein Noord 26) ook een boomgaardje die door een rij populieren werd afgeschermd. Deze rij heeft er nog lang nadat de laatste vruchtboom verdwenen was, gestaan. Inmiddels zijn ze weggehaald om de nieuwe eigenaar betere doorgang naar het land te geven. Hier betrof het de Italiaanse populier (*populus nigra italica*), duidelijk herkenbaar aan de zuilvorm die aan cipressen doet denken. Deze behoort tot de grote groep *populus nigra* waaronder de *populus Euramericana*, die ook in het Gein voorkomt. Het blad is wat kleiner dan dat van de Canadese populier, het is glanzend groen en komt na de bloei in maart-april, van de grijsroze katjes aan de manlijke boom en de geelgroene van de vrouwelijke. De knoppen zijn wat kleverig.

De populier die uitmunt in 'trillen terwijl het windstil is', is de ratelpopulier of esp of peppel (*populus tremula*). Het is de enige inheemse populier. Het trillen wordt mogelijk gemaakt door de lange, platte bladsteel die hoekig op de bladschijf staat. De vrouwelijke katjes zijn groen, die aan de manlijke boom roodbruin en later geel van het stuifmeel. Ze bloeien in maart-april vóór het ontluiken van het groene blad. De vorm van het blad verschilt duidelijk van de twee vorige soorten, het is kleiner en ronder. In de herfst kunnen de bladeren prachtig goudgeel kleuren. Daarom denk ik dat de populieren die voor de witte boerderij met het strodak (Geinrust), vlak bij de Wilhelminabrug in Gein Noord stonden ratelpopulieren waren. Vaak genoeg zag ik die trillende bladermassa als dansende, goudgele zonne-

vlekken afsteken tegen een strakblauwe najaarslucht. Helaas zijn ze enkele jaren geleden verdwenen. Ze zijn nog te zien op de foto die Hans Bomhof maakte en die in het boek *Het Gein, levensloop van een rivier* is afgebeeld (p. 122).

Italiaanse populier

Nog niet verdwenen uit het Gein is een derde soort, de abeel (*populus alba*), te herkennen aan de zilverwitte onderkant van het blad en aan de golvende insnijdingen in de bladvorm. Bekend is ook het snel groeiende opschot dat op de stamvoet omhoogschiet. Hoewel de abeel voornamelijk in de duinen te vinden is, staan er in het Gein in ieder geval vier à vijf stuks voorbij Gein Noord 27a, richting Batterij. De grijsbruinig manlijke katjes (vrouwelijke boom: bleekgroen) bloeien in februari-april vóór het blad. In Gein Zuid, ter hoogte van de Broekzijdse molen, staan nog een paar prachtige hoge populieren te ruisen, boven het riet uit... hoe lang nog?

Ratelpopulier

Beheerders van de Geindijken hebben het niet zo op te hoog wordende populieren. Ze vrezden al snel (storm)schade voor het dijklichaam en voor het wegverkeer. Het is dan

POPULUS dats die popeliere
 Men vinter af menige twerande maniere
 dese drag het blader van sulken doene
 an deene side wit an dandre groene
 ende dinke mi ghelijc een deel
 alse oftemen meende den abeel
 mar de brune popeliere
 draget specie goede ende diere
 int dupperste van den telghen ghevest:
 in Meye es dit gegadert best.

Jacob van Maerlant (ca. 1230-1300)

ook niet voor niets dat er twee jaar geleden een behoorlijke kaalslag heeft plaatsgevonden onder de populieren in het Gein. En er staan nog meer op de nominatie gekapt of - in het minst erge geval - geknot te worden. Veel nieuwe populieren zijn er (nog?) niet voor in de plaats geko-

men. Dankzij de bemoeienis van Spaar het Gein mocht er nog een aantal blijven staan en is beloofd meer aan 'onderhoudssnoei' te gaan doen. De populier is het alleszins waard behouden te blijven, ook in het Gein.

Anneke de Groo

De gedichten komen uit Hans Andreus, *Gedichten 1948-1974* (Haarlem 1975) en Jacob van Maerlant, *Der naturen bloeme*, ed. M. Gysseling, *Corpus van Middelnederlandse teksten* (Den Haag, 1981).

Lit.: *Bomen en struiken in bos en veld* (Amsterdam 1964)

Populieren bij de Oostzijdse molen aan Gein Zuid die eigenlijk geknot moeten worden

EKO-boeren langs het Gein

Op hoge poten kan de humus-teerfrees over de ril rijden, frezen, beluchten en drijfmest sproeien

"Eigenlijk is het gewoon terug naar vroeger, maar nu ben je dan een biologisch dynamische boer. Maar dat is een beetje zware keus. Wij kiezen ervoor ecologisch te gaan boeren." Zo begint Kors den Hartog het gesprek. Samen met zijn vrouw Lida, zijn ouders, broer Henk en diens vrouw Wilma voeren zij een vee- en melkbedrijf aan Gein-Zuid in Abcoude. Het bedrijf van Kors en Henk is zo'n dikke 60 hectare groot.

Er lopen ruim 125 koeien rond en er staat een flink veld met snij-mais.

Het is een langzaam proces geweest. De intrede van steeds meer technologie en wetenschap in het boerenbedrijf. De EU verleende subsidies en daardoor kwamen steeds meer mogelijkheden, maar ook druk, om meer te produceren tegen steeds lagere kosten, en met geringere inkomsten per eenheid. Het boerenbedrijf staat onder druk. Er zijn steeds strengere normen in verband met het milieu, omdat het gebruik van kunstmest en bestrijdingsmiddelen exorbitant is toegenomen. Bovendien moet er een mestboekhouding worden bijgehouden: hoeveel en welke meststoffen gaan er de boerderij in via kunstmest en voer en hoeveel en welke stoffen verlaten de boerderij via het vlees, melk en mest van de koeien. Dat wordt steekproefsgewijs gecontro-

leerd door de Algemene Inspectie Dienst (AID) bijvoorbeeld aan de hand van weegbonnen van de leveranciers. Om voor zichzelf een einde te maken aan deze gekte hebben Kors en Henk, die ook lid zijn de Agrarische Natuurvereniging Vechtvallei en van de Vereniging tot Behoud van Boer en Milieu (VBBM) nu de stap gezet om eko-boer te worden.

Eko-boer worden gaat niet zomaar. Je moet aan allerlei voorwaarden voldoen die worden bepaald door SKAL (een keurmerk), maar ook door de twee grootste melkfabrieken in Nederland: Melkunie/Campina en Friesland. Die twee hebben de laatste jaren allerlei kleine eko-melkfabriekjes opgekocht en ze beheersen dus de eko-melkmarkt. Je moet meedingen naar een plaats op een lijst van producenten. Immers zonder vraag naar eko-

melk heeft het geen zin om als boer eko-melk te produceren. "Je moet natuurlijk ook een ander soort (onbespoten) voer kopen," zegt Kors, "en vanaf 1 januari 2000 mogen we geen kunstmest meer gebruiken. Het duurt dan nog anderhalf jaar eer dat onze producten het EKO-keurmerk waardig zijn."

Weetjes over de economie van de boer:

Een koe weegt aan het eind van zijn economisch nuttige leven zo'n 600-700 kg, waarvan zo'n 300 kg. tot vlees (product) wordt. Per kilo brengt een geslachte koe f 3,- op. Een eko-koe brengt een gulden meer op per kilo: f 4,-. Een beetje koe geeft per jaar zo'n 8000 liter melk. Voor elke liter melk, die aan de fabriek wordt geleverd, ontvangt de boer f 0,65. Als koeien buiten kunnen lopen (er zijn er die ook alleen maar op stal staan), kan je er gemiddeld zo'n twee tot vier per hectare kwijt. Afhankelijk van de vaste lasten moet een boer meer dan 200.000 liter melk per jaar afzetten om te kunnen overleven.

Ter vervanging van de kunstmest zijn Kors en Henk overgegaan tot het gebruik van compost die ze zelf maken. Ze hebben een overeenkomst met de provincie Utrecht, die in het seizoen grote hoeveelheden bermmaaisel (gras) moet afvoeren waarvoor zij stortkosten (f 70,- per ton) zou moeten betalen. Kors en Henk ontvangen nu 600 ton van dit maaisel (plus f 50,- per ton) en leggen dat in ril-

len in een sleufsilos. Met een freesmachine wordt het gesneden en geroerd om te beluchten. Duizend kubieke meter drijfmest uit de stallen (van de totaal 3-4000 m³) wordt eroverheen gespreid. Na drie weken is er natte compost, na twee maanden (on)rijpe compost die het land op kan. Deze compost stimuleert het bodemleven. "Dat is beter dan met kunstmest werken en de drijfmest de grond in te injecteren. Een koe poept toch ook niet in de grond."

Voor Kors en Henk is dit een experiment. "De overheid wil meer ruimte voor eko-boeren, maar we hebben geen subsidieregeling kunnen vinden om het experiment te ondersteunen," zeggen de broers. "Het is gewoon een ondernemersrisico."

Het systeem wordt veel gebruikt in Oostenrijk en Zwitserland. Hier in Nederland hebben de broers het systeem gezien bij een boer in Noord-Brabant. "Je hebt veel van die compost nodig, zo'n 15 tot 20 ton droge stof per hectare, maar we produceren zelf genoeg (natte) drijfmest om met het bermmaaisel te mengen en de provincie wil graag voor minder kosten van het bermmaaisel af."

Er zit nog een addertje onder het gras: de broers moeten aantonen dat het systeem geen stank verspreidt en het verwerken niet de geluidsnormen overschrijft. Door FIR toe te voegen, dat de ammoniak bindt in de mest, en suikers bij te mengen (reststof van de Norit-fabriek) ter bevordering van de bacteriegroei zou het humusteren moeten lukken zonder hinderlijke stank te verspreiden.

We wensen de broers succes. Wie wordt na Henk Gijsen, die al eerder begon, en de ge-

Weetjes over de koe:

Een gemiddelde boer houdt een koe vier tot vijf jaar. De eerste twee jaar geeft een koe geen melk, de volgende twee tot drie jaar draagt de koe twee tot drie kalveren. Daarna volgt er nog een vleesjaar: de koe staat 'droog' en wordt gereed gemaakt voor de slager met behulp van krachtvoer. Vijftig procent van de kalveren is stier. De mindere koeien worden kunstmatig geïnsemeneerd met vleesstieren-zaad, de goeie met fokstieren. Een deel van die stierkalveren wordt met behulp van bewust geschapen bloedarmoede tot leverancier van het zo gewilde blanke kalfsvlees. U weet dus wat u eet.

broeders Den Hartog de volgende EKO-boer langs het Gein?

Arnold van de Klundert

Meer informatie:

Vereniging Vechtvallei: Wilma Soede, Gein-Zuid 26, Abcoude, tel/fax 0294-28 13 66; VBBM: de Drieslag 30, 8521 ZJ Dronten, tel 0321-387 965, fax 33 88 53;

EKO-producten kunt u o.a. verkrijgen bij: Scheenstra in de Stationsstraat (vlees, zuivelproducten, groenten), Koot, Hoogstraat (groenten, vlees, zuivelproducten), A&P Hoogstraat (idem), Wereldwinkel, Kerkstraat (koffie, thee, rijst, wijn). U weet dan wel wat u eet of drinkt!

Even voorstellen...

*Zouden we
nog kunnen
schaatsen
deze winter?*

Ik ben Tom Snoek, 40 jaar, geboren en getogen in het Gein, getrouwd met Hetty en wij hebben drie zoons en twee dochters.

Wij wonen op de boerderij 'Maria's Hoeve', Gein Zuid te Abcoude.

Mijn werkzaamheden liggen op de boerderij met hoofdzakelijk melkvee. Van jongs af aan ben ik daar ingerold en daar heb ik nooit spijt van gehad.

Apart om te vermelden is dat ik nog nooit ben verhuisd, maar wel vier adressen heb gehad: Ik ben geboren in Weesperkarspel.

Daarna werd de aanduiding veranderd in Driemond, post Weesp.

Toen een periode Amsterdam-Zuidoost.

Tegenwoordig wonen we in Abcoude.

Alsof er altijd gestreden wordt om het Gein!

Mijn moeder woont van alle Geinbewoners het langst in het Gein, namelijk 76 jaar - of

zijn er personen die er langer wonen?

Ik ben altijd al lid geweest van Spaar het Gein. In het begin was ik een achterdochtig lid met de gedachte "weer zo'n actiegroep waar ik als boer mee te maken krijg." Deze negatieve gedachte ben ik nu wel kwijt. Je kan beter meepraten, denken, 'doen'.

Zonder de vereniging Spaar het Gein (in samenwerking met andere instanties en verenigingen) zou het Gein er nu heel anders hebben uitgezien. Denk aan het nog steeds wegblijven van de A6.

Ik ben ook lid van de Agrarische Natuurvereniging 'Vechtvallei' en nu bijna een jaar bestuurslid van Spaar het Gein.

Elke maand wordt er vergaderd. Hierbij vallen twee dingen mij het meest op:

- bestuursleden met een drukke baan maken toch nog veel tijd vrij voor de vereniging en

- problemen met bewoners van het Gein worden liever niet behandeld, maar voor het natuurlijk behoud van het Geingebied is dit toch noodzakelijk.

In het bestuur kan men mij zien als spreekbuis van de agrariërs. Verder zou ik graag willen dat Driemond meer bij de vereniging betrokken wordt.

Vanuit Den Haag wordt de indruk gewekt dat boeren beter uit de Randstad kunnen verdwijnen, maar zeg nou eerlijk: wat zou het Gein zijn zonder boerderijen en groene weiden met koeien?

Knotten aan de Velterslaan

Zaterdag 15 januari - een zonnige dag waarop een tiental mannen en vrouwen de wilgen langs de Velterslaan te lijf gaan. Zij hebben gereageerd op onze naschrift bij het voorkomen van de gemeente een groot aantal wilgen langs de Velterslaan te kappen omdat het onderhoud te duur werd (Nieuwsbrief, oktober 1999). Een prachtig initiatief, waarmee het nieuwe millennium goed werd ingezet.

Onder leiding van Willem Groenewoud, die in de VAR een oproep plaatste, werd gestart bij het Amsterdam-Rijnkanaal. De uit de Vereniging Leefbaarheid voortgekomen knotploeg bracht haar kennis en ervaring in en zo werd een gedeelte van de bomen geknot. Ook de jeugd liet zich

niet onbetuigd. De gemeente zorgde voor de afvoer van het hout.

Uiteraard kon op één dag niet de gehele Velterslaan een beurt krijgen en daarom is er op zaterdag 19 februari een vervolg. Vanaf 9.30 verzamelen aan het einde van de Velterslaan, bij het Fort. Voor koffie en soep wordt gezorgd. Heeft u geschikte boomzagen, neemt u ze mee. Het wordt vast weer zo'n fantastische dag, waarop u kunt genieten van het buiten zijn en tegelijk uw steentje bij kunt dragen aan het behoud van de karakteristieke Velterslaan met de talloze knotwilgen, die Jac. P. Thijsse eens vergeleek met een indianentooi.

Dus: Kom naar de Velterslaan op zaterdag 19 februari, vanaf 9.30!

De Nieuwsbrief van de vereniging Spaar het Gein verschijnt tweemaal per jaar en wordt gratis aan de leden toegezonden. Lezers zijn van harte uitgenodigd om kopy in te zenden. Wij denken aan stukjes over onderwerpen die te maken hebben met de geschiedenis, de actuele situatie of de toekomst van het Gein. Voor het samenstellen en bijhouden van een archief willen wij graag beschikken over allerlei materiaal, geschreven teksten, dia's of foto's.

Redactieadres:
Marijke Carasso-Kok
Dokter Koomansstraat 21
1391 XA Abcoude,
0294-283250

Vormgeving:
Pier 19/Theo Snoek

Ja, ik geef mij op als lid

van de Vereniging Spaar het Gein

naam: .....

straat: .....

postcode: .....

woonplaats: .....

Ik betaal f 15,- (meer mag ook) na ontvangst van een acceptgirokaart.

Opsturen naar:
Arnold van de Klundert,
Kerkstraat 32 b, 1391 HC Abcoude